

MEZON

Жамғариб бориладиган пенсия тўловлари туман ёки шаҳар ижтимоий таъминот бўлими томонидан берилган жамғариб бориладиган пенсия тўловларини олиш ҳуқуқи тўғрисидаги қувоҳнома асосида бундай тўловларни олувчининг яшаш жойидаги Халқ банки филиали томонидан тўланади.

Жамғариб бориладиган пенсия тўловлари уларни олиш учун мурожаат этилган ойдан кейинги ойдан эътиборан, лекин бундай тўловларни олувчида давлат пенсиясини олиш ҳуқуқи юзага келгач, тўланади.

Бундай тўловларни олувчилар шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварақларидан маблағларни қонун ҳужжатларига мувофиқ берилган ҳужжатлар асосида ишончли шахслар орқали олишлари мумкин.

“ФУҚАРОЛАРНИНГ ЖАМҒАРИБ БОРИЛАДИГАН ПЕНСИЯ ТАЪМИНОТИ ТЎҒРИСИДА”ГИ ҚОНУН, 20-МОДДА.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуригимиз бўлсин!

ИНСОН ва ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

№ 12 (467)
2006 йил
28 март
сешанба

Сотувда эркин нархда

ХОСИЯТЛИ ВАТАН ГЎШАСИ

Мустақиллик шарофати билан миллий қадриятларимиз юксак даражада эъзозланаётгани, ўзлигимизни англаётганимиз ҳар биримизнинг қалбимизда юксак фахр-ифтихор туйғуларини камол топтираётди. Мамлакатимизнинг бой тарихи, миллий давлатчилигимиз, маданиятимиз ва тенгсиз қадриятларимизнинг асрлар оша ривож топишида кўҳна ва ҳамisha навқирон шаҳарларимизнинг тарихимиздаги ўрни ва аҳамияти гоятда улкан.

Она заманимизнинг шон-шувратини оламга ёлган бу қутлуғ масканлар нафақат миллий маданиятимиз, давлатчилигимиз анъаналари маркази, балки жаҳон цивилизациясининг қадимий бешиклари сифатида ҳам эътиборга лойиқдир. Айни пайтда 2700 йиллигини кенг нишонлашга жиддий ҳозирлик қирилайётган Қарши шаҳри ана шундан муътабар гўшаларимиздан бири саналади. Бугунги кунда ўзининг катта тўйига тайёргарлик кўраётган Қарши шаҳри улкан бунёдкорлик майдонида айланган. Шаҳарнинг буюк соҳибқирон Амир Темур номи билан аталуви бош кўчаси янада кенгайтирилди. Улуғ мутафаккир Алишер Навоий номидаги маданият ва истироҳат боғи қайта таъмирланиб, улкан кўл ва фавворалар бунёд этилди. Бир сўз билан айтганда, Қарши шаҳри бугун қайта чирой очиб, гуллаб-яшнамоқда.

Дарҳақиқат, Насаф номи билан машҳур бу шаҳарда аждодларимиз озод ва маъмур ҳаёт кечиришган. Табиий жўғрофий жиҳатдан қулай ҳудудда жойлашгани, Буюк Ипак йўлининг марказий шаҳарларидан бўлгани боис, бу манзилда чорвачилик, зиёратчилик, хунармандчилик барқ уриб ривожланган.

Қарши шаҳри ўзининг кўҳна тарихи давомида жуда кўп воқеаларга гувоҳ. Утган асрлар мобайнида шаҳар неча бор вайрон этилиб, неча бор қад ростила. Соҳибқирон Амир Темур 1370 йил Амир Хусайн устидан узил-кесил ғалабага эришгач, биринчи навбатда Шаҳрисабзни тиклаш, вилоятнинг иккинчи муҳташам шаҳри Қаршини обод қилишга киришган эди. Мустаҳкам қалъа барпо этилиб, катта ариқлар орқали Қашқадарь сувини шаҳарга олиб келди, шаҳар атрофи темирйўллар давлати анъанасига хос бўлган кўркам боғ-роғлар билан бурканди.

Соҳибқирон Амир Темур қачонки ҳарб сафарига отланмасин, 200 минглик қўшинини Қаршига жамлаб, унга тартиб бериб, черикнинг жанг ржаларини шу жойда тузар ва буюк лашкарбошининг Қаршидан бошланган юришлари ҳамisha зафар билан яқунланарди. Шу боисдан ҳам, Амир Темур Қарши шаҳрини хосиятли ватан гўшаси билиб, унга ихлоси билан бўлган.

Мустақиллик яратган имкониятлар тўғрисида Президентимиз фармонлари билан улғу алломуларимиз, азиз-авлиёлари-миз номлари, мақбаралари тикланди. Қадимий шаҳарларимизнинг қутлуғ саналари нишонланди, миллий қадриятлар қайта юз очди. Айни кунларда биз Қарши шаҳрининг 2700 йиллигини байрам қилиш арафасида турибмиз.

— Ушбу сана муносабати билан шаҳарда олиб борилаётган кенг бунёдкорлик ишлари, қурилаётган янги-янги муҳташам иморат иншоотларни кўриб кўз қувонади. Қадимий мадраса, мечит, сардобалар қайта таъмирланди. Шундай лажзалада мен Президентимиз Ислам Каримов Қашқадарь иш-

Xabar

Жорий йилнинг 24 март куни Ўзбекистон Президентини ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институтида депутатлар, сенаторлар, суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар, юридик таълим муассасалари ходимлари иштирокида “Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги: назария ва амалиёт масалалари” мавзусида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди.

СИФАТЛИ ҚОНУН КАФОЛАТИ

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, мазкур институт ҳозирга қадар мамлакатимиз Конституциясининг меъёр ва қоидалари тўлиқ рўйбга чиқарилиши ҳамда уларнинг қўлланиши, шунингдек, қабул қилинаётган қонун ҳужжатларида ҳуқуқий меъёрларнинг ўзаро боғланиши, комплекслиги ва уйғунлиги юзасидан мониторинг ўтказиш борасида муайян тажриба тўплади. Жумладан, “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги, “Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш идоралари тўғрисида”ги қонунлар ва уларни қўллаш амалиётининг мониторинги ўтказилди. Бундан ташқари, институт томонидан қонун лойиҳаларига асосланган эксперт баҳолари берилди ва юздан ортиқ ҳуқуқий хулосалар тайёрланди.

Семинарда қонунчилик мониторингини амалга ошириш масалалари кенг муҳокама этилди. Қизгин баҳс-мунозара-

лардан сўнг иштирокчилар томонидан илмий ва амалий аҳамиятга эга тавсиялар ишлаб чиқилди. Жумладан, амалдаги қонун ҳужжатларини мониторинги соҳасида Олий Мажлис палаталари, қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига эга субъектлар, Ўзбекистон Республикаси Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти ва бошқа фаолиятини мувофиқлаштиришнинг ҳуқуқий асосларини аниқлаш зарурати тўғрисида тақлиф илгари сурилди. Ҳуқуқшунос олимларга амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги соҳасида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш тақлиф этилди.

Семинар иштирокчилари томонидан қонун ҳужжатлари мониторингини имкониятларидан самарали фойдаланган ҳолда мамлакатни ислоҳ қилиш ва модернизациялашнинг ҳуқуқий асосини такомиллаштиришга ва мустаҳкамлаш умумий вафасига сифатида эътироф этилди.

Истиқлол йилларида мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимининг тубдан ислоҳ этилиши адвокатура соҳасида ҳам муҳим аҳамият касб этди. Адвокатларнинг ваколатларини мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга қаратилган “Адвокатура тўғрисида”ги, “Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида”ги каби қонунлар, қарор ва меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди.

АДВОКАТ ШАХСИ ДАХЛСИЗ

Адвокатлар, фаолиятига оид қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштириш, уларни ижтимоий-қасбий жиҳатдан ҳимоя қилиш, бу борада вужудга келаятган муаммоларни ҳал этиш бўйича кўплаб муҳим чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, Адлия вазирининг 2005 йил 8 июндаги “Адвокатура фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида”ги буйруғида адвокатлик тузилмалари ва адвокатларнинг

фойдаланиши ва бошқа чора-тадбирлар кўриш тўғрисида ҳудудий адлия бошқармаларига кўрсатмалар берилганини мисол сифатида келтириш мумкин.

2006 йил 7 февралда Республика Конституциявий Суди томонидан “Адвокатура тўғрисида”ги қонун-

нинг 10-моддаси, тўртинчи қисмига ва “Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида”ги қонуннинг 6-моддаси, бешинчи қисмига берилган шарҳлар ҳақида қабул қилган қарор ҳам бу борада муҳим аҳамиятга эга бўлди. Ушбу қарорга биноан, юридик ёрдам кўрсатаётгани муносабати билан адвокатни жавобгарликка, яъни жиноий, фуқаролик, маъмурий, интизо-

Islolhatlar samarasi

мий ва моддий жавобгарликка тортиш ёки бундай жавобгарликни қўллаш билан қўрқитиш мумкин эмас.

Адвокатнинг фуқаро ва юридик шахсларнинг қонун билан муҳофаза этиладиган манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги фаолияти ҳуқуқий масалалар бўйича маслаҳатлар ва тушунтиришлар, қонун ҳужжатлари юзасидан озғак ва ёзма маълумотлар бериш, ҳуқуқий мазмундаги аризалар, шикоятлар ва бошқа ҳужжатларни тузиш, суд ва бошқа давлат идораларида, юридик ва жисмоний шахслар олдига вакилликни амалга ошириш, жинсий ишлар бўйича дастлабки тергов ва судда қимоячи, жабранувчи, фуқаровий даввогар ва фуқаровий жавобгар вакили сифатида иштирок этиши, тadbirkorлик фаолиятига юридик хизмат кўрсатишда намоён бўлади.

(Давоми учинчи бетда)

NOXOLIS ЁНДАШУВ

Ўтган йилнинг декабр ойида, янада аниқроқ айтганда, 25 декабрь куни Ўйчи тумани Алишер Навоий номидаги ширкат хўжалигида фермер хўжаликларини ташкил этиш бўйича тендер танлови бўлиб ўтди. Мазкур танловга қўйилган иккинчи лойиҳадаги 60,6 гектар ер майдонида фермер хўжалигини ташкил этиш мақсадида беш нафар фуқаро талабгор сифатида ариза берган эди.

Қайта ташкил этиш комиссияси аъзолари томонидан У.Ҳабибуллаев, О.Юсуфжонов, Е.Қосимова, М.Бадалов ҳамда К.Мамажоновнинг тақдим қилинган ҳужжатлар тўплами мазмунан ўрганиб чиқилди. Танловнинг биринчи босқичига кўра, талабгорлар Қаримжон Мамажоновга 50 балл, Олимжон Юсуфжоновга 52 балл, Ёқутхон Қосимовага 54 балл, Мамутжон Бадаловга 55 балл ва Уктажон Ҳабибуллаевга 52 балл берилди.

Бир қарашда, тендер танлови холис рақобат асосида ўтказилгандек туюлади. Аммо кутилмаганда биринчи босқичда 52 балл тўплашга эришган У.Ҳабибуллаев танловнинг кейинги босқичида иштирок этишдан воз кечди ва ўз номзодини қайтариб олди.

Ушбу, У.Ҳабибуллаев нега танловнинг кейинги босқичида иштирок этишдан воз кечди? Ахир, унинг имконияти бошқаларникидан кам эмасди-ку?

Келинг, шу ўринда бу саволларни очиб қолдириб, тендер танловининг кейинги босқичи қандай ўтгани ҳақида фикр юритайлик.

Хуллас, танловнинг ҳал қилув босқичи натижаларига кўра, К.Мамажонов 7,5 балл (жами 57,5 балл), О.Юсуфжонов 7 балл (жами 59 балл), Е.Қосимова 9 балл (жами 63 балл), М.Бадалов 8,8 балл (жами 63,8 балл) олинди. Энг кўп балл тўлаган Мамутжон Бадалов қайта ташкил этиш комиссияси томонидан “ғолиб” деб эътироф этилди ва 58,3 гектар экин майдонининг 45,4 гектари унга берилди деган бўлди. Қолган 13,5 гектар ер майдонини эса иккинчи лойиҳа бўйича иштирок этган К.Мамажоновга беришни лозим топишди.

Бироқ қайта ташкил этиш комиссиясининг бундай хулосага келиши яна бир талабгорда норозилик кайфиятини уйғ-

отди. Яъни танловнинг яқини натижасига кўра, 59 балл тўлаган О.Юсуфжонов ўзининг эътирозини яшириб ўтирмади. У бу ҳақда юқори ташкилотларга мурожаат қилишини айтди.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади: ўш, О.Юсуфжонов қайта ташкил этиш комиссиясининг ишидан нега норози бўлди?

Ҳамма гап шундаки, қайта ташкил этиш комиссияси аъзолари иккинчи лойиҳа бўйича ўтказилган танловда талабгорларга балл қўйишда Кишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг 2005 йил 18 ноябрдаги 237а-сонли буйруғи билан тасдиқланган ва Адлия вазирлигида 2005 йил 19 ноябрда рўйхатга олинган “Фермер хўжалигини юритиш учун ер участкаларини беришда танлов ғолибини аниқлаш тартиби тўғрисида”ги Низом талабларини қўпол равишда бузишган.

Аниқроқ айтганда, қайта ташкил этиш комиссияси аъзолари М.Бадаловга балл беришда ноҳосликка йўл қўйишган. Яъни талабгорнинг дипломи бўйича маълумоти ўрта махсус бўлгани ҳолда унга 7 балл ўрнига 8 балл берилган. Ваҳоланки, юқорида қайд этилган Низомнинг 2-иловасида ўрта махсус маълумот учун 7 балл берилиши тавсия этилган. Бундан ташқари М.Бадалов тақдим этган иккита техника воситаларининг техник паспортларида техник қўриқдан ўтганлиги тўғрисида белги қўйилмаган. Бироқ тугатиш комиссияси аъзолари бу борада ҳам талабгорни қўлаб, унинг фойдасига 15 балл ёзиб қўйишган.

Улар бу билан Низомнинг 20 “и”-банди 1-қисмидаги “Техника воситаларини баҳолашда фақатгина техник паспортдаги техник қўриқдан ўтганлиги тўғрисидаги белги мавжуд бўлган техника воситаларигагина иноватга олинади”, деган қоидадан эътибордан четда қолдирган.

(Давоми иккинчи бетда)

ЕРИ БОЙНИНГ ЭЛИ БОЙ

Ёр — миллий бойлигимиз. Бу ибора бежиз айтилмаган. Чунки тирикчилигимиз, яшаш шароитимиз, ҳаётимиз гўзаллиги, турмушимиз фаровонлиги айнан мана шу она заманимизнинг саховати тўғрисида.

Аслида ер ҳам тирик жон. У ҳамisha ҳақиқий дехқон меҳрига, парваршига эҳтиёж сезади. Чин маънода қўли кетмонда қабарган, ер билан тиллаша оладиган дехқонгина бунга яхши тушунади.

Бугунги кунда мамлакатимизда фермерлик ҳаракатини ривожлантириш, қишлоқда мулкдорлар тоифасини шакллантиришга катта эътибор берилаяпти. Ана шу ислохотларнинг натижаси ўлароқ, фермерлар қисқа муддатда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида етакчи кучга айланди. Қолаверса, ҳақиқий

фермернинг ўзига қолди. Бу ғалланинг 10 тоннадан ортиғи хўжалик аъзолари ва кам таъминланган оилаларга бепул тарқатилди. Шунингдек, фермер хўжалиги икки нафар боқувчисини йўқотган оилага ўз ҳисобидан буюк олиб берди.

— “Ҳомийлар ва шифокорлар йили”ни янги куч-ғайрат билан бошладик, — дейди Гулчехра опа, — юқори “Беҳработ” маҳалла гузарини қуришни бошладик. Гузарда маҳалла идораси, тижоратчилик, пойфазал, телерадио таъмирлаш устaxonаси, сартарош-

Tahlil va saboq

хона, чойхона, савдо дўконлари фаолият кўрсатади. Гузар қурилиши Мустақиллик байрамининг 15 йиллик тантаналарида ишга туширилиши режалаштирилган.

Дарвоқе, фермернинг кайфияти аъло: Ишлари юришаяпти. Чунки ҳеч кимдан қарзи йўқ. Хўжалиги 2005 йилда яхшигина даромад олди. Иччилар ҳам ойма-ой маошларини олиб туришибди.

Янги дехқончилик йили учун мавжуд эттига трактор ва бошқа техникалар ёрдамида далалар баҳорги экиш мавсумига ҳозирлаб қўйилган. Далага 100 тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит чиқарилиб, ариқ бўйларига минг туп тут қўчатлари ўтказилди.

(Давоми иккинчи бетда)

(Давоми. Боши биринчи бетда)
 Ислом Каримов вилоятга раҳбарлик қилган йилларида жуда кўп бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Истиқлолга эришганимиздан кейин Ўзбекистонда олиб борилган бетимсол бунёдкорликлар режасидан Қарши шаҳри ҳам муносиб ўрин олди.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми бўйича ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 7,1 фоизга, халқ истеъмолчи моллари ишлаб чиқариш бўйича 14,7 фоизга, капитал маблағлар ўзлаштирилиши соҳаси-

га топширилди. Айни пайтда 200 дан ортик қурилиш объектларида бунёдкорлик ишлари жадал олиб бориляпти. Қаршиликлар катта тўй арафасида "Қаршини овод, гўзал ва ю-

Qarshi shahrining 2700 yilligi oldidan
 Киндик қони тўқилган юрти бор. Биласиз, менинг шундай шеврими бор. "Қарши кўшиги" деган. Куйи-

Muloqot
РЕКЛАМА МАСЪУЛИЯТ ТАЛАБ ҚИЛАДИ

ХОСИЯТЛИ ВАТАН ГЎШАСИ

— 2006 йил қадимий ва навиқирон Қарши шаҳри учун улуг тарихий саналар нишонланганидан йил бўлади, — дейди Қарши шаҳар ҳокими Шуҳрат Турсунов. — Президентимизнинг «Қарши шаҳрининг 2700 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қароридан муҳим санага тайёргарликни юксак савияга олиб бориш кўзда тутилган.

Бугун тўйга ҳозирликлар ана шу қарор асосида ташкил этилаётган. Бу ишлар асосан, уч йўналишда амалга оширилмоқда. Биринчиси — янги иморат ва иншоотлар барпо қилиш, иккинчиси — қадимий ёдгорлик ва осори атиқаларни тазмирлаш, учинчиси — йўللار, боғлар, ариқ-каналлар, кўкаламзор майдонлар яратиш, шаҳар чиройини очиш, экологиясини яхшилаш.

Шу кунгача "Одина" маъити ва "Сардоба" маъмуида 287 миллион сўмлик, шаҳар Маҳалла марказида 168 миллион сўмлик, байрамнинг бош майдонидagi амфитеатр қурилишига 1 миллиард 740 миллион сўмлик, Муҳаммад Қадирнинг 549 миллион сўмлик тазмирлаш ва қурилиш ишлари бажарилди.

Умуман, Қарши шаҳрини овод қилиш, маданий-маиший, маъмурий бинолар бунёд этиш аъёнасини Президентимиз бошлаб берган. У киши Қашқадарёда раҳбар бўлган йилларида Қаршида қурилган бозор бугун ҳам ҳамшаҳарларимиз дастурхонини овод қилмоқда, қатор маъмурий бинолар эса янги бунёдкорликлар учун намуна сифатида хизмат қилмоқда.

Энг муҳими, ўша даврдан келаятган удум — бозор ва унинг теварақ-атрофида хунармандчилик, қосиблик, халқ амалии санъати ўчоқлари ривож топмоқда. Бу эса, ҳусурий тадбиркорликнинг кенг қанот ёйишига имконият тугдиравёр.

Утган 2005 йилда шаҳар халқ ҳўжаллигининг барча жабхаларида яхши натижалар қўлга киритилди.

«Наврўз» байрами кўнлари Қаршида 100 дан ортик турли инфратузилма нишоотлари фойдаланиш-

да 2,9 мартага, чакана савдо ойданлашмаси 1,0 фоизга, пуллик хизмат кўрсатиш соҳасида 24,3 фоизга, маиший хизмат кўрсатиш соҳасида 62,5 фоизга ўсиш қайд этилди.

Ўзбекистонимизда аъёнанага айланган «Умид ниҳоллари» республика спорт мусобақаларига бу йил Қаршида даст берилди.

Унинг изидан 2700 йиллик юбилей тантаналари бошланади. Шаҳар иқтисодиётига чет эл сармоялари ва технологияларни кiritиш соҳасида ҳам ишлар амалга оширилди.

«Дунё-М» акциядорлик жамиятига 406 минг АҚШ доллари миқдорда технология олиб келиб ўрнатилди. Устав жамғармаси 540,7 минг АҚШ долларига тенг "Барон текстил" Туркия ва Ўзбекистон қўшма корхонаси ташкил этилди. Шаҳарда 28 минг 700 квадрат метр акка тартибдаги уй-жойлар фойдаланишга топширилди.

Утган йилда 28,9 км газ, 23,4 км сув тармоқлари қуриб битказилди. Айни пайтда шаҳарда аҳоли газ билан 98,3 фоизга, ичкилик суви билан 93,7 фоизга таъминланмоқда.

"Наврўз" байрами кўнлари Қаршида 100 дан ортик турли инфратузилма нишоотлари фойдаланиш-

сак маданиятли шаҳарга айлантирамиз" широри остида шижоат билан меҳнат қилишяпти.

ЕРИ БОЙНИНГ ЭЛИ БОЙ

(Давоми. Боши биринчи бетда)
 Аммо ҳамма фермерлар ҳам Гўлчехра опадек уддалармен, ишиблармон эмас. Масалан, тумандаги Соаткул Жўраев номидagi фермерлар уюшмаси ҳудудда жойлашган Карим Равшанов раҳбарлик қилаётган "Муҳаммад

Равшан" фермер ҳўжалигида ишлар юқорида тилга олинган ҳўжаликнинг бутунлай акси. Бу ҳўжаликнинг ҳам 83 гектар ер майдони бор. Улар ўтган йили 46,8 гектарга пахта, 36,1 гектар ерга галла ҳудудда ҳосил қилишган.

16 ноябр куни минерал ўғит ва кимёвий воситалар билан таъминлаш ва агрокимё хизмати кўрсатиш юзасидан шартнома имзолашган. Ораддан бир йилдан ортик вақт ўтса ҳамки, шартнома шартлари "истеъмолчи" томонидан бажарилмади.

Мамлакатимиз иқтисодига хорижий инвесторларни кенг жалб этиш, уларга енгиллик ва имтиёзлар бериш муҳим аҳамиятга эга бўлиб, бу соҳага таълуқли қўнун ҳўжжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритишни талаб этади. Ана шу заруратдан келиб чиқиб, Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 11 октябрда "Ўзбекистон Республикаси Ҳўкуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, баъзиларини ўз кўчени йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида»ги 224-сонли қарори қабул қилинди.

ХОРИЖИЙ ИНВЕСТОРГА ЕНГИЛЛИК ИШОНЧ ВА ДАРОМАД ГАРОВИДИР

Мазкур қарорга мувофиқ эндиликда мамлакатимизга хорижий инвесторларнинг тўғридан-тўғри инвестиция олиб киришини рағбатлантириш, уларнинг фаолиятини янада кенгайтириш мақсадида хорижий инвестиция широтикадаги барча корхоналар давлат рўйхатидан ўтиш учун энг кам ойлик иш ҳақининг беш барабара миқдоридagi маблағ ва 500 АҚШ доллариға тенг давлат божи тўлаёди.

Шунингдек, хорижий инвесторлар иштирокидаги корхоналарнинг таъсис ҳўжжатлари қайси тилда тузилши масаласига ҳам аниқлик киритилди.

қайта ташкил этилиши ёки бошқа сабаблар давлат рўйхатидан ўтказувчи идоранинғ ўзгаришига олиб келса, тадбиркорлик субъекти бир кўнлик муддат ичидa рўйхатда турган идора давлат реестридан кўчирма олади ва ўшбу кўчирмени тегишли ҳўжжатлар билан бирга янгидан рўйхатдан ўтаётган идораға топширади.

Шунингдек, хорижий инвесторлар иштирокидаги корхоналарнинг таъсис ҳўжжатлари қайси тилда тузилши масаласига ҳам аниқлик киритилди. Таъсис ҳўжжатларининг бир хиллигини таъминлаш, бу борада палатпартишликка йўл қўймаслик учун мазкур қарорига асосан "Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш, ҳисобга қўйиш ва рухсат бериш ҳўжжатларини расмийлаштириш тартиби тўғрисида»ги Низомнинг 11-банди ик-

кинчи хат бошида "таъсис ҳўжжатларининг нотариал тасдиқланган" сўзлари "давлат тилидаги таъсис ҳўжжатларининг белгиланган тартибда нотариал тасдиқланган" сўзлари билан алмаштирилди.

Yangilik

нинг ўзгаришига олиб келса, тадбиркорлик субъекти биринчи давлат рўйхатидан ўтказган идораға ўзидa мавжуд барча ҳўжжатларнинг асл нусхаларини топшириб, давлат рўйхатидан чиқариш ва корхонаға тегишли барча таъсис ҳўжжатлари архивға топширилар эди. Эндиликда эса тадбиркорлик субъектиға тегишли таъсис ҳўжжатларини бир бутун сақлаш ва ўзвий кетмакетликни таъминлаш учун рўйхатда олиш амалиётиға яна бир янгилик жорий этилди.

Хусан ХўЖАМҚУЛОВ, ҳуқуқшунос

Tahlil va saboq

вақтида кимётаъминот идорасига қарзини тўламагиллиги учун "Қишлоқхўжалиқимё"нинг Навбахор тумани филиали мудири ўткир Нормуродов вилоят адлия бошқармасига ариза билан мурожаат қилди.

Dakki

НОХОЛИС ЁНДАШУВ
 шер Навоий номидagi ширкат ҳўжалигини қайта ташкил этиш комиссияси томонидан 2-лойиҳадаги 58,19 гектар ер майдонини бўйича ўтказган танловни нокўнунинг деб топди.

Бугунги кунда олмавий ахборот воситаларининг барча турларида реклама ва эълонлар мунтазам равишда берилаятганини кўриш мумкин. Албатта, бунинг ёмон томони йўқ. Бироқ баъзан реклама беришдаги қалқашликлар ҳақида эшитиб қоламан. Айтингничи, нотўғри реклама тарқатгани учун ташкилот ёки реклама бериувчи шахс жавобгарликка тортилди.

Ислом ҚУДРАТОВ, С. Раҳимов тугани

— Албатта, қўнунларимизда шундай жавобгарлик белгиланган. Мисол учун "Маъмурий жавобгарлик тўғрисида»ги қолдирган барча бараваридан беш барабаридан беш қўнун ҳўжжатларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик қўлланиш қайд этилган. Ушбу моддаға мувофиқ, рекламаға таълуқли маълумотларни ваколатли давлат идорасига белгиланган муддатда тақдим этмаслик, шунингдек, реклама тўғрисидаги қўнун ҳўжжатлари

БОЖХОНА КўРИГИДАН ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ

Яқинда қўшни республикалардан бирига саёҳатға борганимизда, турмуш ўртоғимға совға сифатида тикув машинаси ва даэмоол сотиб олдим. Йўлда келаятганимда бир неча постларда буюмларни текширишди. Айтингничи, товарлар ва транспорт воситаларини божхона кўригидан ўтказиш қандай тартибда амалга оширилади? Қандай ҳўллarda товар эгасининг иштирокисиз текширув ўтказилади?

Ўткир АБДУСАМАНОВ, ўқитувчи

Товарлар ва транспорт воситаларини божхона кўригидан ўтказиш товарлар ва транспорт воситаларини божхона чегараси орқали олиб ўтишининг қўнунийлигини аниқлаш, уларни ҳисобга олиш, бож солиқлар, йиғимлар олиш, шунингдек, олиб кириш, олиб чиқиш ва транзит қилиш таъқиқланган товарлар божхона чегараси орқали ҳақда божхона ҳудудида транзит — тартибда ўтишининг олдин олиш учун божхона мансабдор шахслари томонидан қўнун ҳўжжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Бундай ҳўллarda бу каби товар ва транспорт воситаларининг ўзгаришга эгаси иштирок этмасанда, кўриқдан ўтказилади.

ЧЕТ ЭЛ ФУҚАРОСИ БИЛАН ТУЗИЛГАН НИХОҶ У ҚАНДАЙ БЕКОР ҚИЛИНАДИ?

Мен тақдир тақозоси билан бундан бир неча йил муқаддам чет эл фуқаросига турмушга чиққан эдим. Кейинчалик айрим сабабларға кўра, оилавий муносабатларимизға дарз кетди. Ҳозир турмуш ўртоғим нихоҳни бекор қилиш ниятида. Чет эл фуқароси билан нихоҳдан ажратилиш тартиби қандай амалга оширилади? Илтимос, шу ҳақида батафсил маълумот берсангиз.

В. АБЗАМОВА, Самарқанд шаҳри

— Оила кодексининг 236-моддасида Ўзбекистон Республикаси ҳудудидa мамлакат фуқаролари билан чет эл фуқаролари ёки фуқаролиги бўлмаган шахслар ўртасидаги, шунингдек, чет эл фуқаролиги ўртасидаги нихоҳдан ажратилиш тартиби қандай амалга оширилади, бу ҳақида батафсил маълумот берилган.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари билан чет эл фуқаролари ёки фуқаролиги бўлмаган шахслар ўртасидаги нихоҳдан ажратилиш тартиби қандай амалга оширилади, бу ҳақида батафсил маълумот берилган.

Саволарға ҳуқуқшунос Саломат НИЁЗОВА жавоб берди

Давоми. Боши биринчи бетда

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, адвокатнинг касбий вазифасини амалга ошириши ўзини хос хусусиятларга эгадир. Бу хусусиятлардан бири шундан иборатки, қонун адвокатлик фаолияти билан шуғулланмайдиган шахсларнинг бирортасига, жумладан, олий юридик маълумотга эга бўлган суриштирувчи, терговчи, прокурор, судья, суд ижро-чиси, адлия ходими, ҳуқуқшунос олим ва бош-қалар зиммасига бевосита жисмоний ва юридик шахсларга ҳуқуқий масалалар бўйича маслаҳатлар бериш, шикоят ёхуд ариза ёзиш ва бошқа ҳужжатларни тузиш каби ҳуқуқий ёрдам кўрсатишининг турли-туман вазифаларини юклагани. Демак, адвокат ўз касбий фаолиятини амалга оширишда, жамиятнинг аъзо-си ва оддий фуқароси сифатида би-ринчи навбатда давлатимиз томони-дан фуқароларнинг ҳуқуқий онгини ва ҳуқуқий маданиятини юксалти-ришга қаратилган сиёсатини рўбга чиқаришда фаол иштирокчи ҳисоб-ланади. Бинобарин, адвокатлик фа-олиятидаги кундалик юмушлар жа-мият аъзолари орасида ҳуқуқий би-лимлари тарғиб қилиш, мансабдор шахслар онгига Конституция ва қонунлар устуворлиги ҳоқиятини сингдириб боришни тақозо этади. Адвокатнинг ёрдамига муҳтож шахслар у билан мулоқотда бўлиш жараёнида ўзларининг конституци-

явий ҳуқуқ ва бурчлари мазмунидан хабардор бўлади, бузилган ҳуқуқ ва манфаатларини тиклаш учун қайси қонун меъёрлари ва усуллари билан ҳимоя қилиниши мумкинлиги ҳақида маълум ҳуқуқий тушунчалар ҳосил қиладилар, муайян муносабатларни тартибга солувчи қонунлар ҳоқияти билан танишади. Адвокатга муҳожат этгач, у билан мулоқотдан сўнг

адвокат айбланувчи ёки судланувчи-нини ҳимоя қиладиган пайтда маз-кур жиноят иши бўйича жабрланув-чи деб топилган шахс ёки унинг манфаатини ҳимоя қилувчилар ад-вокатга таъкид ўтказиб, унинг ҳим-оя позициясини ўзгартиришга ёки ми-жоздан воз кечишга ундаши мум-кин. Айрим фуқаролик ёки ҳўжалик ишларида вакил бўлиб қатнашаёт-

Islohatlar samarasi

бий фаолияти давлат ҳимоясига олинди. Бинобарин, адвокатнинг касбига оид ҳуқуқларнинг давлат идоралари, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан бузилиши қонунда белгиланган тартибда жа-вобгарликка сабаб бўлади. Мазкур ҳолатларнинг олдини олиш, яъни ад-вокат олиб борган ишларга аралашиб, унинг тур-ган ҳимоя позициясини юза-сидан ўзининг шахслар то-монидан жавобгарликка тортишга қаратилган бар-ча ҳаракатлар ёхуд ад-вокатнинг дахлсизлигини бузиш қонун меъёрлари-ни қўпол равишда бузилган деб эътироф этилади. Ўз навбатида шун-дай ҳаракатларни амалга оширган мансабдор шахс ва фуқароларга нисбатан қонун даражасида жавоб-гарлик қўлланилади.

АДВОКАТ ШАХСИ ДАХЛСИЗ

қисман бўлса-да, ҳуқуқий тушунча юзага келади. Демак, адвокатнинг ушбу йўналишдаги фаол фаолияти жамиятимиз айрим аъзоларини ҳуқуқий бефарқлик (нигилизм) кай-фиятидан қутқаради, уларнинг сиё-сий ва ҳуқуқий фаолигини ошира-ди.

Адвокат касбий фаолиятини амал-га оширар экан, унга ваколат бер-ган ёки ҳимоясида бўлган шахснинг манфаатларига қарама-қарши бўлган, яъни миқознинг рақиблари, унинг қариндош-уруғлари ёки ад-вокати, манфаатдор тарафдаги шах-слар билан учрашиб, изоҳ олиш, маълумот тўплаш ва бошқа қонуний усуллардан фойдаланишга тўғри ке-лади. Аммо баъзан амалиётда шун-дай вазиятлар ҳам юзага келадики,

ған адвокатни ўзига оғдириб олиш, адвокатлик сирини деб тан олинган маълумотларни олиш орқали унинг миқози манфаатларига путур етказувчи ҳаракатлар содир этилиши мумкин.

Давлат томонидан адвокатга бун-дай кафолатларнинг берилиши ад-вокатнинг мустақиллигини таъмин-ловчи асосий воситадир. Зеро, ад-вокат касбий вазифаларини амал-га ошириш учун бевосита ҳуқуқий муҳозафа қилувчи идоралар билан ишлашга, баъзи ҳолларда уларнинг манфаатлари, иш услубларига мос келмайдиган вазифаларни бажари-шга тўғри келади. Шу сабабли адвокатлик касбининг бажаришга нисбатан тўқинликлар юзага кел-маслиги учун адвокат ва унинг қас-

нинг қўпол равишда бузилган деб эътироф этилади. Ўз навбатида шун-дай ҳаракатларни амалга оширган мансабдор шахс ва фуқароларга нисбатан қонун даражасида жавоб-гарлик қўлланилади. Хулоса ўрнида айтидиган бўлсак, Конституциявий суд томонидан қабул қилинган қарор адвокатларнинг жа-миятдаги мавқеини ошириш, фуқаро-ларга кўрсатиладиган ҳуқуқий ёр-дам сифатини яхшилашга хизмат қилади. Қолаверса, бу мамлақати-мизда шахснинг ҳуқуқ манфаатлари олий кадрлар эканлигининг амалдаги исботидир.

Садоқат САТТОВА, ҳуқуқшунос Алишер МУСАХОНОВ, адвокат

Huquqiy tarbiya

МЕРОС ГУВОҲНОМАСИ

У қандай олинади?

Кейинги пайтларда касбим тақозоси туфайли бир неча марта мерос масаласи юзасидан тортишув, судлашуларда қатнашишга тўғри келди. Ана шу жараёнда ангадимики, ҳали кўпчилик фуқаролар бу борадаги қонун-қондаларни яхши билишмас экан. Шунинг учун ҳам мерос ва меросга бўлган ҳуқуқ ҳақида ҳуқуқшунос Зухра МАҚСУДОВАга бир қатор саволлар билан мувожаат қилдим. Куйида ушбу суҳбатни эътиборингизга ҳавола этамиз.

— Айтинг-чи, меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳномаларни беришнинг қонуний тартиби нималардан иборат? — Вафот этган шахс (мерос қолдирувчи)га тегишли бўлган мол-мулкнинг бошқа шахслар (меросхўрлар)га ўтиши ворислик ҳисобланади. Фуқаро ўзига тегишли бўлган хусусий мулкнинг тақдирини вафот этгандан сўнг хал қилувчи фармо-ийини ўзи тириклигида қонунда белгиланган тар-тибда васиятнома билан расмийлаштиради.

Ворислик васият мавжуд бўлмаган ҳолларда қонун бўйича амалга оширилади. Қонун бўйича ворислар фа-қат фуқаролар бўлиб, васи-ят бўйича эса давлат ва жа-моат ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини-ўзи бош-қариш идоралари ва бошқа юридик шахслар ҳам бўли-ши мумкин.

унинг ҳиссаси очик қолди-рилади. Меросга бўлган ҳуқуқ ҳақидаги гувоҳнома мерос мулкнинг ҳаммасига ёки меросхўрларнинг хоҳишига кўра, уларнинг бир қисми-га берилиши мумкин. Мерос мулкнинг қолган қис-мига кейинчалик қўшимча гувоҳнома берилиши ҳам мумкин.

— Ушбу гувоҳномани олиш чоғида нотариусга қандай ҳужжатларни тақ-дим этиш талаб этилади? — Давлат нотариуси то-монидан қонун ва васият-нома бўйича меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома бериш даврида талаб қилинадиган ҳужжат-лар куйидагилардан иборат:

- 1. Меросхўрларнинг аризалари. 2. Вафот этган шахснинг ўлим гувоҳномаси. 3. Меросхўрларнинг вафот этган шахс билан қариндошлик фактини тасдиқловчи ҳужжат, (ту-гиланлиги тўғрисида гу-воҳномаси, суднинг қарин-дошлик фактини тасдиқ-ловчи ҳал қилув қарори). 4. Ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри хизмати-дан маълумотнома. 5. Яшаш жойидан маълумотнома. Меросни қабул қилиб олувчи фуқаро яшаш жойи-дан маълумотнома олиш даврида ушбу маълумотнома вафот этган фуқаро-нинг охириг яшаб турган ва вафот этган жойи аниқ кўрсатилиши шарт. Шунинг-дек, маълумотномани ола-диган шахдан ташқари, ва-фот этган фуқаронинг бо-шқа меросхўрлари мавжуд-лиги ёки мавжуд эмаслиги ҳақида ҳам ҳужжат талаб қилинади.

— Мерос мулк давлатга васият қилинган бўлса, қонун бўйича меросхўрлар бўлмаган ёки улар мерос-дан воз кечган ёхуд мерос-ни қабул қилмаган тақдир-да, давлат эгаллигига ўтиши лозим бўлса, меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома мерос очилган жойдаги молния идорасига берилади.

— Айтинг-чи, қандай ҳолларда меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳ-нома бекор қилиниши мумкин? — Меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома фа-қатгина суднинг қарори бил-ан бекор қилиниши ёки ҳақиқий эмас, деб топил-ши мумкин.

— Мерос гувоҳномаси-ни расмийлаштиришда давлат божи ундирилади-ми? — Мерос гувоҳномасини расмийлаштиришда бирин-чи навбатдаги меросхўрлар мерос мулкнинг умумий суммасидан 0,3 фоиз, ик-кинчи навбатдаги меросхўр-лар мерос мулкнинг умумий суммасидан 1 фоиз, қолган меросхўрлар эса ме-рос мулкнинг умумий сум-масидан 2 фоиз миқдорда давлат божи тўлайдилар. Бу тўловлар нотариус томони-дан ундирилади.

Кези келганда шуни ҳам эслатиб ўтиш жоизки, қонун ва васиятнома бўйича ме-росга бўлган ҳуқуқ тўғриси-даги гувоҳномалар уй-жой-га берилса — кадастрдан, автомашинага берилса — ИИБ ТРИБДан рўйхатдан ўтказилиши шарт.

Давлат нотариуси воёга етмаган ёки муомала лаё-қатига эга бўлмаган ме-росхўрларга меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома берилганлиги ҳақида турар жой бўйича уларнинг мулк ва манфа-атларини муҳозафа қилиш мақсадида ҳомийлик ва ва-сийлик идорасига хабар қилади ва бу ҳақда маълумотнома нусхаси мерос гувоҳномасига тикиб қуйи-лади.

Сизимиз аввалида таъ-кидлаб ўтганимиздек, ме-рос масаласидаги торти-шув, баҳс ва низолар фуқаролик ишлари бўйича судларга кўриб чиқилади.

— Мерос мулк давлатга васият қилинган бўлса, қонун бўйича меросхўрлар бўлмаган ёки улар мерос-дан воз кечган ёхуд ме-росни қабул қилмаган тақдир-да, давлат эгаллигига ўтиши лозим бўлса, меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома мерос очилган жойдаги молния идорасига берилади.

— Айтинг-чи, қандай ҳолларда меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳ-нома бекор қилиниши мумкин? — Меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома фа-қатгина суднинг қарори бил-ан бекор қилиниши ёки ҳақиқий эмас, деб топил-ши мумкин.

— Мерос гувоҳномаси-ни расмийлаштиришда давлат божи ундирилади-ми? — Мерос гувоҳномасини расмийлаштиришда бирин-чи навбатдаги меросхўрлар мерос мулкнинг умумий суммасидан 0,3 фоиз, ик-кинчи навбатдаги меросхўр-лар мерос мулкнинг умумий суммасидан 1 фоиз, қолган меросхўрлар эса ме-рос мулкнинг умумий сум-масидан 2 фоиз миқдорда давлат божи тўлайдилар. Бу тўловлар нотариус томони-дан ундирилади.

Кези келганда шуни ҳам эслатиб ўтиш жоизки, қонун ва васиятнома бўйича ме-росга бўлган ҳуқуқ тўғриси-даги гувоҳномалар уй-жой-га берилса — кадастрдан, автомашинага берилса — ИИБ ТРИБДан рўйхатдан ўтказилиши шарт.

Давлат нотариуси воёга етмаган ёки муомала лаё-қатига эга бўлмаган ме-росхўрларга меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома берилганлиги ҳақида турар жой бўйича уларнинг мулк ва манфа-атларини муҳозафа қилиш мақсадида ҳомийлик ва ва-сийлик идорасига хабар қилади ва бу ҳақда маълумотнома нусхаси мерос гувоҳномасига тикиб қуйи-лади.

Сизимиз аввалида таъ-кидлаб ўтганимиздек, ме-рос масаласидаги торти-шув, баҳс ва низолар фуқаролик ишлари бўйича судларга кўриб чиқилади.

Меҳринисо ХУСАИНОВА суҳбатлашди

Гунчаларда баҳор нафаси

Асрий удумларга риоя этган, аждодларимизнинг вақт синовидан ўтган тажрибалари ва амалдаги қонунчилигимиз асосида қурилган оилалар ўз олдидан учраган тўсиқларни осонлик билан енгиб, ақил-тотув турмуш тарзини таъминлайди. Бу борада, албатта, ёшлар ўртасида олиб бориладиган тарбиёт-ташвиқот ишларининг аҳамияти катта.

Каттақўрғон шаҳри бўйича ўтган 2005 йил 506 та никоҳ қайд этилди. ФХДЕ қошида фаолият кўрсатаётган «Ойла дорилфунуни»да бўлажак же-лин-қувеларга оиланинг жа-миятимизда тулган ўрни, фар-зандлар тарбияси, тиббий қўриқдан ўтишининг фойдалли жиҳатлари ҳақида батафсил тушунча берилади, эр-хотин-нинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари тушунтирилади. Маълумки, Ойла кодексининг 17-модда-сида турмуш қураётган йигит ва қизнинг тиббий қўриқдан ўтиши назарда тутилган. Бу, аслида, давлатимизнинг ёш-

КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ

ларга кўрсатаётган гамхўрли-гидир. Ойла қуриш ниятида бўлган йигит-қизларни тиб-бий қўриқдан ўтказишдан мақсад келажак авлодин на-сдан наслига ўтувчи касал-ликлардан асраш, жисмоний нуқсонсиз фарзандлар дунё-га келишига замин яратиш-дан иборатдир. Албатта, соғлом туғилган

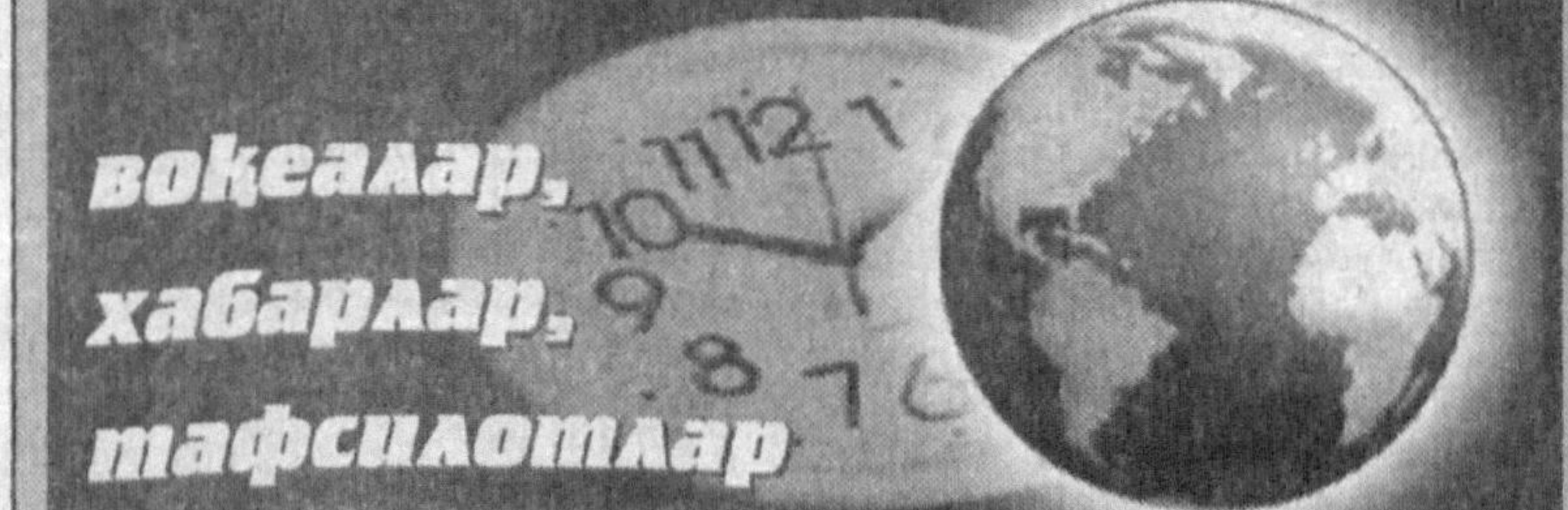
шифокор сир сақлайди. Ик-кинчи тарафга ҳам қўриқдан ўтган шахснинг розилиги би-лан маълумот берилади. Мазкур масалаларни биз никоҳдан ўтиш учун ариза берган ёшлар ўртасида, ўкув юртиларида, маҳаллаларда ўтказилаётган суҳбатлар, тад-бирлар чоғида ҳаётий мисол-лар билан тушунтириб бера-миз. Айниқса, никоҳни қайд этмай турмуш қурган ёшлар фарзанд туғилганидан кейин турли муаммоларга дуч кели-шавтгани, баълоғат ёшига ет-маган қизларни турмушга уз-атишининг оқибатлари ҳақида соғлиқни сақлаш муассасала-ри, ҳуқуқий муҳозафа қилиш идоралар ходимлари билан ҳамкорликда ўтказилаётган тад-бирларимиз ўз самарасини бераётми. Шу ўринда таъкидлаб ўтиш

Faoliyat

керакки, ҳар бир оила жа-ми-ятнинг узвий бир бўғини ҳисобланади. Ойлада камол топаётган фарзанд эса эрта-га ана шу жамият учун ке-ракли мутахассис бўлиб ети-шиши лозим. Ҳар томонлама етук мутахассис бўлиши учун эса инсон биринчи ўринда соғлом ва интеллектуал са-лоҳиятга эга бўлиши даркор. Ойла қуришда тиббий қўриқ-дан ўтиш айнан туғилажак фарзандларнинг соғлом ва баркамол бўлишининг кафо-латидир.

Шахло ҚУЧҚОРОВА, Каттақўрғон шаҳар ФХДЕ бўлими мудариси Азим ҚОДИРОВ, «Инсон ва қонун» муҳбири

XXI АСР НАФАСИ

воқеалар, хабарлар, тафсилотлар

ИРОҚДА ЯНА ПОРТЛАШ

ИТАР-ТАСС ахборот агентлиги тарк-атган хабарга кўра, камикадзе ўзини порт-латиб юборган. Айнан шу жойда Ироқ ҳарбий чақирув маркази жой-лашган эди.

ЖАВОБ ЗАРБАСИ БЕРИЛДИ

Ҳазо секторидagi Бейт-Ханун шаҳри кўчасида «Ал-Ақси жабрдийдаларгурухи» жангарилари кетаётган автомобилари Исроил

вертолётлари томонидан ўққа тутилди. Снаряд-лар мўлжалдан сал олисроқда портла-ши натижасида бир нафар фалас-тинлик қурбон бўлди. «ИТАР-ТАСС» ахборот агентлигининг маълум қилишича, бир неча нафар киши оғир жароҳат олган. Исроил ҳарбийларининг айтиш-ларича, Фаластин худудидagi бу операция Ашкелон шаҳрига жангарилар томонидан учирилган учта «Кас-сам» ракетага жавоб тарзида амалга оширилган.

ҚАМОҚХОНАДАГИ ТАРТИБСИЗЛИК

Тбилиси шаҳрида жойлашган қамоқхона-да юзага келган тартиб-сизлик натижасида 8

«АУМ СИНРИКЕ» РАҲБАРИ ҲАҚИДА

Токио олий суди «Аум Синрике» экстремистик сектасининг собиқ раҳбари Сиоко Асаха-рини ўлим жазосига ҳукм этди. У 1995 йилнинг март ойида Токио метросида захар-ли газ тарқатишга бош-қош бўлган эди. Ушан-да 27 нафар киши ҳаётдан кўз юмган. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, Асахарининг ҳимоячилари ушбу ҳукмдан норози бўлиб Япония Олий Судига шикоят ва протест қиритиш ҳуқуқига эга. Лекин экспертларнинг айтишича, энди ҳукми ўзгартириш ниҳоятда қийин.

Интернет материаллари асосида Бобомурод РАЙИМОВ тайёрлади

Икки ҳафта бурун «Бухоро-Тошкент» йўналишида қатнайдиган автобусга ўтирдик. Каттақўрғондан Иштихон тумани ҳудудида давлат рақамидан Бухоро вилоятига тегишлилиги кўриниб турган бошқа бир автобус бизни қувиб ўтди. Шунда ҳайдовчининг орқасидаги ўриндаги ўтирган шерги «эзми бо!» дея ҳайқирди. Топширқ бажарилиди. Автобуснинг тезлиги кескин ошди. Шунинг кўра-ётган автобус ҳам тезлигини оширди.

ХАВФЛИ «ПОЙГА»

Биз ўтирган автобус қувиб ўтиш учун «абгон»га чиқди. Олдиндагилар ўтказишмади. Шундан сўнг ҳайдов-чимиз рулни чап тарафга олиб, ўтиб кетишга уриниб кўрди. Бироқ қувиб келаётганларнинг мақсадини сезган олдиндагилар ҳам рулни чапга бую-ришди. Бу хол шу тарзда қайта-қай-та такрорланаверди. Қувиб хавфли тус олди. Ҳатто бири гал автобуси йўлини чап томонига оғиб кетиши-га сал қолди. Автобусдаги йўловчилар сароси-мага тушди. Одамларнинг юзиди бир-он-бир кўнгилсизлик рўй бермас-микин, деган хавотир пайдо бўлди. Саросимага тушган одамлар айниқ-са, хотин-халаж шовқин сола бош-лашди. Ҳайдовчидан сokinроқ ҳай-дашини талаб қилишди. Шунда ҳай-довчилардан бири «шовқин қилман-лар» дегандай бир қўлини юзори-га кўтарди. — Тошкентга бориш учун ҳар кун и эрталаб Иштихонда йўловчилар кут-ти туради, — деди салондагилар-дан бири. — Ҳайдовчилар ўша йўло-вчилар учун талашшайлти.

Mulohaza uchun mavzu

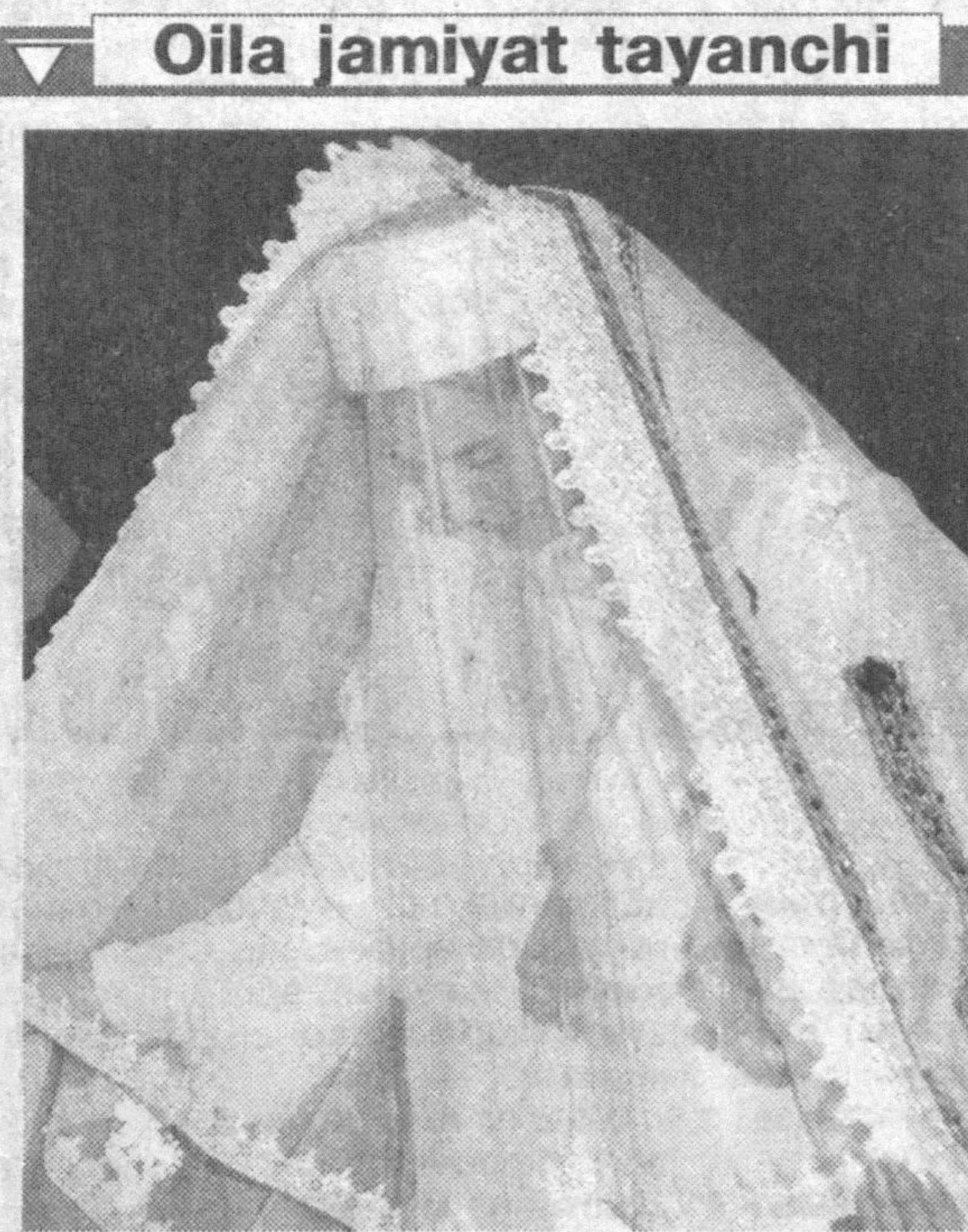
Биз ўтирган автобус қувиб ўтиш учун «абгон»га чиқди. Олдиндагилар ўтказишмади. Шундан сўнг ҳайдов-чимиз рулни чап тарафга олиб, ўтиб кетишга уриниб кўрди. Бироқ қувиб келаётганларнинг мақсадини сезган олдиндагилар ҳам рулни чапга бую-ришди. Бу хол шу тарзда қайта-қай-та такрорланаверди. Қувиб хавфли тус олди. Ҳатто бири гал автобуси йўлини чап томонига оғиб кетиши-га сал қолди. Автобусдаги йўловчилар сароси-мага тушди. Одамларнинг юзиди бир-он-бир кўнгилсизлик рўй бермас-микин, деган хавотир пайдо бўлди. Саросимага тушган одамлар айниқ-са, хотин-халаж шовқин сола бош-лашди. Ҳайдовчидан сokinроқ ҳай-дашини талаб қилишди. Шунда ҳай-довчилардан бири «шовқин қилман-лар» дегандай бир қўлини юзори-га кўтарди. — Тошкентга бориш учун ҳар кун и эрталаб Иштихонда йўловчилар кут-ти туради, — деди салондагилар-дан бири. — Ҳайдовчилар ўша йўло-вчилар учун талашшайлти.

Оиладаги барқарорлик азадан жамият тараққиётининг муҳим омил бўлиб келади. Никоҳ эса, оила мустақамлигининг гаровидир. Уз навабатида, никоҳ шартномаси, ҳуқуқий ҳужжат сифатида никоҳнинг қонунийлигини таъминлайди. Бироқ бузғун кунда оила қўраётган ёшлар орасида никоҳ шартномасини тузишга хайрихоҳлар унчалик кўп эмас. Бунинг асосий сабабларидан бири, Оила кодексига таъкидланганидек, никоҳ шартномасини тузишнинг ихтиёрлиги бўлса, иккинчи сабаби шартноманинг афзалликлари ҳақида аксарият ёшларимизнинг етарли даражада тушунчага эга эмаслиги билан изоҳланади.

никоҳ шартномасининг аҳамиятига юзаки қараб бўлмайди. Яқинда танишларимдан бири орау-умидлар билан келин туширди. Ота-онаси қизни энг сунгги русумдаги уй жиҳозлари билан узатишди. Кўёв томон ҳам қараб тургани йўқ. Қарз-ҳавола қилиб бўлса ҳам, катта тўй қилди. Аммо тўйдан сўнг сепли келиннинг эпизодлиги аён бўлиб қолди. Аниқроқ айтганда, келин рўзғор юмушларини

мол, оилани сақлаб қолиш ҳам мумкин бўларди. Никоҳ шартномасига мувофиқ, тўйда келинга берилмаган сеп, совга-салом ва ҳадялар унинг ҳусурий мулки ҳисобланади. Лекин кўпинча ажралиш пайтида кўёв томон ўзлари берган нарсаларни қайтаришни талаб қилади. Бу эса, никоҳ шартномасидан беҳабарлик оқибатидир. Шартноманинг яна бир афзал томони шундаки, у эр-хотин ўртасида юзага келадиган низолини судда қонуний ҳал қилинишда ёрдам беради. Бундан ташқари, шартнома эр-хотиннинг ўзаро моддий таъминоти ҳам тартибга солади.

Никоҳ шартномасини тузишда, агар эр-хотиндан бирининг муомала лаёқати чекланган бўлса, шартномани унинг номидан ҳоимий тузади. Муомала лаёқатининг чекланиши никоҳ шартномасини тузишга таъсир ўтказиши ҳам мумкин. Оила кодексининг 30-моддасида "Никоҳ шартномаси ёзма шаклда тузилади ва нотариал тартибда тасдиқ-

Oila jamiyat tayanchi

Taqdir jumboqlari

XX асрнинг бошларида жаҳон адабиёт ихлосмандлари орасида инглиз адаби Роберт Л. Стивенсоннинг "Худкушлар клуби" (Худкушлик — ўз жонига қасд қилиш маъносини англатади) қиссаси катта шов-шўвага сабаб бўлган эди. Асарда ўз жонига қасд қилиш ниятида бўлган бир гуруҳ одамлар берилашиб, алоҳида клуб ташкил этгани ва улар ўз ишрини жонларига қасд қилишнинг минг бир усулини ўйлаб топишгани ҳақида фикр юритилади. Албатта, ўша пайтда бу асар жиддий баҳс-мунозараларга сабаб бўлган. Баҳслашувчиларнинг маълум бир қисми ўқувчиларга "ушбу асар гирт уйдирма" эканини уқтиришга ҳаракат қилса, бошқа бир гуруҳ "асар ўзида Европа ҳаётида мавжуд бўлган реал ҳақиқатларни гавдалантиргани" ҳақида ёзишарди...

ХУДКУШЛИК БАЛОСИ

Нима бўлганда ҳам, ушбу асар ёзилди, чоп этилди ва ўз вақтида муаллифга обрў ҳамда каттагина маблағ олиб келди. Бироқ биз бу ўринда "Худкушлик клуби" қиссаси ҳақида сўз юритмоқчи эмасмиз. Аксинча, ҳаётда ана шундай клублар мавжудми ёки йўқми, деган саволга жавоб излаб кўрмоқчимиз.

Агар маълумотларга таяниб фикр юритадиган бўлсак, худкушлик, яъни ўз жонига қасд қилиш XX асрнинг биринчи ярмида АКШда авж олиб кетганига гувоҳ бўлишимиз мумкин. Тадқиқотчилар бунинг сабабларини турли омиллардан кидириб кўришган. Бир гуруҳ олимлар кишини ўз жонига қасд қилишига ҳаёт қийинчиликларини сабаб қилиб кўрсатса, яна бир гуруҳ тадқиқотчилар бунга муҳаббат ва рашки баҳона қилади. Лекин турли мамлакатлар ҳуқуқ-тартибот идораларининг вакиллари эса бутунлай бошқа фикрда. Уларнинг таъкидлашларича, худкушликнинг ортда жиноят мавжуд қилишига сабаб бўлган. Ҳўш, уларнинг бундай ҳулосага келишларига сабаб нима?

Маълумки, муҳаббатдан куйган, рашк оловида жиз-анак бўлган киши бирор-бир клубга аъзо бўлиб, ундан кейин ўз жонига қасд қилмайди. Қолаверса, жонига қасд қилишдан аввал ўзига тегишли бойликларни бирор-бир клуб ёки шахсга васият қилиб ҳам қолдирмайди. Чунки кучли ҳаёндода бўлган одам бундай "майда-чуйда"лар ҳақида ўйлаб ўтирмайди.

Ўз жонига қасд қилганлар тақдирини билан қизиққан ҳуқуқшунослар эса ғалати ҳодисага дуч келишади. Айрим ҳолларни истисно қилганда, бундай қилишга қўл урганларнинг аксариятини ўзига тўқ фуқаролар ташкил этар экан. Шунингдек, худкушлар ўзларига тегишли бойликларини ҳам қариндош-уруғлари, таниш-билишларига эмас, аксинча, қандайдир сирли клубларнинг фаолиятини ривожлантиришга сарфлашни васият қилиб қолдиришаркан. Табиийки, бу ерда қандайдир сир бордек туюлади. Шу боис ҳам тиниб-тинчимас изкуварлар ва ҳуқуқшунослар бу масалага жиддий эътибор қарата бошлади. Натижанда Роберт Л. Стивенсоннинг "Худкушлар клуби" асарига баён этган воқеаларни осмондан олмагани маълум бўлди.

Тадқиқотлар натижасига таяниб шунга айтиш мумкинки, XX асрда бундай клублар нафақат АКШ, балки Европа мамлакатларида ҳам кенг тарқалиб улгурган экан. Одатда, бундай клубларнинг бир ёки бир неча фирбарлар берилашиб ташкил этган. Клубларнинг Низом ва бошқа ҳужжатлари ўта пухталиқ билан ишлаб чиқилган. Шунингдек, ҳар бир клубда ҳуқуқшунос, нотариус ва руҳшунос-шифокор ҳамда руҳоний фаолият юритган. Улар клубга аъзоликка асосан бошига билан-бир ташвиш тушган, кўнгилчан ва ўзига тўқ одамларни танлашган. Фирбарлар шу даражада устамонлик билан ишлашганки, қонун ҳимоячилари уларни айблай олмаган. Бунинг учун улар клубга аъзо бўлган ҳам бир шахсни бир қатор синовлардан ўтказишган. Кейин руҳшунос-шифокор ва руҳоний уни ўз жонига қасд қилишга "тайёрлаган". Бунинг учун унга кейинги ҳаётда битмас-туганмас роҳат-фароғат ва жаннат ваъда қилишган. Нафақат ваъда қилишган, балки шунга тўғридан-тўғри ишонтиришган. Ўз жонига қасд қилаётган клуб аъзоси ўлганидан сўнг тўппа-тўғри жаннатга тушишига заррача шубҳаланмаган. Миқоз ўз жонига қасд қилишга тайёр бўлганда кейин эса ҳуқуқшунос ва нотариус ишга киришган. Улар мижознинг розилиги билан унга тегишли барча маблағлар ва мол-мулкни клубнинг ҳисобига расмийлаштириш-

СЕПЛИ КЕЛИН ЭПЛИ БЎЛСИН!

Ўқуд никоҳ шартномасининг афзаллиги хусусида

Оила кодексининг 29-моддасига кўра, никоҳланувчи шахсларнинг ёки эр ва хотиннинг никоҳда бўлган даврида ва (ёки) эр ва хотин никоҳдан ажратилган тақдирда уларнинг мулкий ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгиловчи келишувни никоҳ шартномаси, деб ҳисобланади. Илгари қонунчилигимизда бундай қонунда йўқ эди. Хорижий давлатлар қонунчилиги меъёрларига мос тарзда Оила кодексига шундай янги ҳуқуқий институт киритилди. Қонунчилигимизга никоҳ шартномасининг киритилиши мамлакатимизда босқичма-босқич амалга оширилаётган ҳуқуқий ислохотлар самарасидир.

Албатта, никоҳ шартномасини тузишда, аввало, никоҳланувчи томонлар қонуний никоҳда бўлиши талаб этилади. Бундан кўрада тутилган мақсад — никоҳ бекор қилинган пайтда эр ва хотиннинг ҳар бирига тегишли мулкни аниқлаб олишдан иборатдир.

Албатта, икки ёш яхши ният билан турмуш қуради. Бироқ турмушда ҳар хил воқеалар рўй бериши мумкин. Шу маънода

ЭЪЛОН!

Тошкент вилояти адлия бошқармаси қуйидаги қайд этилган шаҳар ва туманларда ўрни бўш бўлган давлат нотариуси лавозимлари учун танлов эълон қилади. Танловда нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияга эга бўлган олий юридик маълумотли Ўзбекистон Республикаси фуқаролари иштирок этишлари мумкин:

1. Ангрэн шаҳар 1-сонли давлат нотариал идорасида — 1 ўрин.
 2. Ангрэн шаҳар 2-сонли давлат нотариал идорасида — 1 ўрин.
 3. Куйичирчиқ туман давлат нотариал идорасида — 1 ўрин.
 4. Юқоричирчиқ туман давлат нотариал идорасида — 1 ўрин.
- Давоғатлар танлов газетда эълон қилинган кундан бошлаб, бир ой мuddат ичида Тошкент вилоят Адлия бошқармасига мурожаат қилишлари лозим.
- Танловда иштирок этиш истогини билдирган талабдор адлия бошқармасига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши керак:
- а) Малака комиссияси номига ариза
 - б) Паспорт нусхаси
 - в) Белгиланган шаклда тўлдирилган шахсий варақа
 - г) Меҳнат дафтарчасининг нотариал тасдиқланган нусхаси
 - д) Нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензиянинг нотариал тасдиқланган нусхаси
 - е) Нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияга эга бўлиб, лекин уч йил мобайнида нотариус лавозимида иш бошлаган талабдорнинг қайта малака имтиҳонини топширганлиги ҳақида малака комиссиясининг қароридан кўчирма
 - ж) Охириги иш жойидан берилган меҳнат фаолияти тўғрисидаги тавсифнома

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳар, Яккасарой туман, У.Носир кўчаси 93-уй. Телефон: 363-51-03, 363-51-04

ЭЪЛОН!

1. Тошкент вилояти адлия бошқармаси томонидан 1997 йил 10 августда Искандаров Собиржон Юсуповичга берилган нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи ТS 000039-серияли лицензияси, шунингдек, 1997 йил 10 августда Қажумова Азиза Саидисломовнага берилган нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи ТS 000051-серияли лицензия адлия бошқармаси қошидаги малака комиссиясининг 2006 йилдаги 17 мартдаги 2/2006-сонли қарорига асосан бекор қилинди.

"Ўғри" ёки "ўғрилик" деган сўзларни эшитганда ҳар биримиз хушёр тортишимиз тайин. Бироқ "оч қорним — тинч қулоғим" қабилида иш тутиб, баъзан қўриб-билиб туриб ҳам бундай кингирликка ошқорачирилик кўрсатмаймиз. Бугун ён-атрофимизда ўғирлик содир этган кимса, эртага хонадонимизга бош суқизиши мумкинлигини унутиб қўямиз. Ўғирликнинг пайини қирқшига бош қўшмайиз. Лоқайдлигимиз эса оқибатсиз қолмайди — ўғирлар ўз қилмишларини эмин-эркин амалга оширишади. Қуйидаги воқеа ҳам бунга ҳаётий мисол.

Ушанда сентябрнинг охири эди. Кўпдан буён мўмай пул топишни режалаштириб юрган Отабек маҳалладаши Зокирнинг қўйнига қўл солиб кўрди:

— Бирон-бир чеккароқ қишлоққа бориб, у бу нарсани ўмараск, бизни ҳеч ким тополмайди. Нима дейсиз?

Ҳеч қаерда ишламай юргани боис чўнтаги ёлтириб пул кўрмаган Зокир ўйлаб-нейтиб ўтирмай унинг тақлифига рози бўлди. Шундан сўнг икковлон тун ярмида Чуст туманининг Ҳисорак қишлоғига етиб келиши ва «Дўстлик» маҳалласида яшовчи Улканбой Соатовнинг уйи томон юришди. "Меҳмон"лар ҳовлига орқа эшикдан киришганда кўрадаги кўйлар хуркиб, безовталана бошлади.

— Кўйлар семизгина экан, яхши пул бўлади, — деди Зокир.

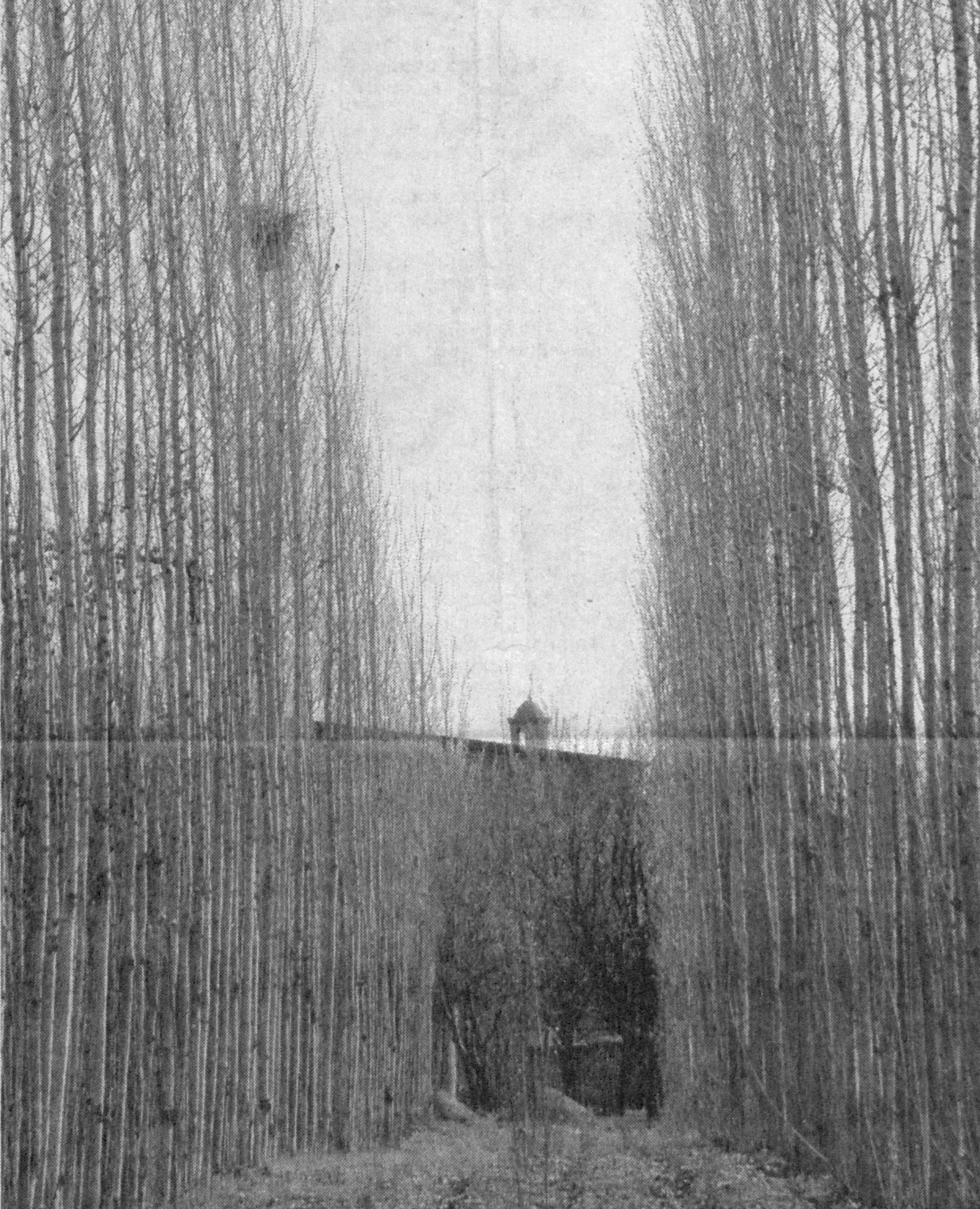
— Овозингни ўчир, ҳозирдан нархини ўйлаб нима қилсан! — дея Отабек уни жеркиб берди.

Хуллас, улар икки бош қўйни ажратиб, кўрадан хайдаб чиқишди.

Кейин тун қоронғусида шошиб-пишиб йўлга тушишди.

Ўғирлар икки соат деганда кўйларни бозорга олиб келишди. "Ов"нинг бароридан келганини қарангки, ҳали бозорча кириб улгурмай харидор чиқиб қолди ва икки қўйни 115.000 сўмга сотиб олди. Отабек билан Зокир шу жойнинг ўзидеяқ пулни "арра" қилишди.

Биринчи "юриш"лари ўнг келган ўғирлар эртаси кунга яна Чустага қараб йўл олишди. Бу гал улар Баймоқ қишлоғини мўлжалга олишди. Улар ширкат ҳўжалигининг дала шийони ёнига боғлаб қўйилган новвосга кўз тикишди.

Jinoyat va jazo

садимиз эл-юрт олдида юзи шувит бўлган кимсалар мисолда ён-атрофимиздагиларни хушёр бўлишга ундаш, холос.

Эътибор берган бўлсангиз, ўғирликда иштирок этган олти жиноятчи битта — Наманган туманидаги "Хонобод" қишлоқ фуқаролар йиғинининг Курмак маҳалласида яшаган. Уларнинг 4 нафари — Отабек, Зокир, Тўйчибой ва Абдулхамид муқаддам судланиб, муқаддатидан илгари жазодан озод қилинган. Аммо оила аъзолари, қолаверса, қўни-қўшни, қариндош-уруғ, маҳалла фаоллари, профлактика инспектори сингари ён-атрофдагиларнинг эътиборсизлиги, лоқайдлиги тўғрисидаги тагин жиноятга қўл уришган. Бу эса, ўша ҳудудда жиноятчиликка қарши курашиш кўнгилликдаги тек эмаслигини кўрсатиб турибди.

Донишмандлар фарзандни ота-онанинг кўзгудаги аксига қиёслашган. Бу беҳиз эмас, албатта. Ота-она ўз фарзандини ҳар қандай ҳолатда ҳам кеҳира олади, ҳатто оқлайди ҳам. Бироқ унинг юриш-туриши, ноўя ҳатти-ҳаракатларига гувоҳ бўлган биз — атрофдагилар нега бефарқлик қиламиз?.. Теварагимизда рўй бераётган воқеа-ҳодисаларга нисбатан эътиборни йўқотмасак, тинч ва осуда турмушимизда ноҳушликка ўрин қолмайди. Уйлаган, режалаштирган эзу ишларимиз кўнгилдагидек амалга ошаверади.

Азамат ИКРОМОВ, Илҳомжон ЭРГАШЕВ

Навбатчи: Бобомурод РАЙИМОВ	Индекс: 646882	Манзил: 700047, Тошкент ш. Сайилгоҳ кўчаси-5. Тел: 133-70-65, 133-84-50
Саҳифаловчи-дизайнер: Фарҳод ХўЖАНАЗАРОВ	Тажрибига юборилган кўлэмлар ағзаларига хайратилмайди ва уларга ёзма жавоб беришмайди. Муаллифлар фикри тахрирнинг нукта назаридан фарқ қилиши мумкин. Факт ва далиллар тўғрисидаги унв масъулият муаллифлар зиммасидадир.	1 2 3 4 5

ИНСОН ВА ҚОНУН	Бош муҳаррир: Шодикул ҲАМРОЕВ	ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Бўришоқ МУСТАҲОЕВ Ихтиёр АБДУЛЛАЕВ Пуллат САМАТОВ Маъжуда РАҲАБОВА Хуршида СОДИҚОВ	САЙФИЯТИ: Сайфиёти РАҲИМОВ Маъжуд САТТОРОВ Ислом ҲАМРО Нормейли НОРПУЛЛАТОВ
-----------------------	--	--	--